

VARNOST PRI DELU Z ZIDARSKIMI ODRI

Odri, ki jih glede na namen imenujemo tudi zidarski ali fasadni odri, nemalokrat pa jih poimenujemo tudi kar enostavno cevni odri, so pomožne konstrukcije za izvajanje vzdrževalnih ali gradbenih del na visokih objektih. Zahtevnost odrov je odvisna predvsem od njihove višine, razgibanosti konstrukcije in predvidenih obremenitev odra. Od tega so odvisni tudi pristopi glede načrtovanja, izbire tipa odra, ter načina njegove montaže in demontaže po končani uporabi. Vsekakor pa so to konstrukcije, ki zagotavljajo varnost zaposlenim pri izvajanju del na višini. Od pravilne izvedbe odrov in njihove uporabe je odvisna varnost zaposlenih na gradbišču kot tudi varnost ljudi in prometa ob samem gradbišču. Na račun slednjega smo bili v preteklosti letih v javnih občilih kar nekajkrat seznanjeni z neljubimi dogodki.

Osnovni napotki, zahteve glede varnosti pri delu z odri so predeljeni v prilogi IV Uredbe o zagotavljanju varnosti in zdravja pri delu na začasnih in premičnih gradbiščih (Ur.l.RS, 03/2002). Predpis se v svojih določilih sklicuje na standard SIST HD 1000 kar pomeni, da je uporaba standarda obvezna. Standard podaja strokovno-tehnična določila v vezi z elementi odra, materiali, dimenzijami odra, varnostnimi faktorji, načrtovanjem, navodili in označevanjem odra. Standard tudi deli odre v šest razredov. Kateri razred odra bomo uporabljali je predvsem odvisno od vrste del, ki jih bomo izvajali na odru.

razred	vrste del katerim je namenjen	dovoljena obremenitev (kN/m ²)	minimalna svetla širina delovnega poda (m ¹)
1	namenjen za izvajanje pregledov in delo z lahkimi orodji brez obremenjevanja z materialom	0.75	0.60
2	namenjen je nadzornemu delu in delu, ki ne vključuje zlaganja materiala razen najnujnejšega materiala za barvanje, čiščenje, zidanje ali štukatorska dela	1.50	0.60
3	namenjen je nadzornemu delu in delu, ki ne vključuje zlaganja materiala razen najnujnejšega materiala za barvanje, čiščenje, zidanje ali štukatorska dela	2.00	0.60
4	namenjen za dela kot so zidarska dela, montaža betonskih elementov, štukatorska dela	3.00	0.90
5	namenjen za dela kot so zidarska dela, montaža betonskih elementov, štukatorska dela	4.50	0.90
6	namenjen za težja zidarska del in skladiščenje materiala	6.00	0.90

Predpis nadalje določa, da morajo biti odri postavljeni po načrtih, ki vsebujejo:

- velikost odra in vseh njegovih sestavnih elementov,
- sredstva za medsebojno spajanje sestavnih elementov,
- način pritrditve odra na objekt oziroma tla,
- največja dovoljena obremenitev,

- vrste materiala in njegovo kvaliteto,
- statični izračun nosilnih elementov ter
- navodilo za montažo in demontažo.

Vsa zgoraj navedena dokumentacija se mora hraniti na gradbišču ves čas, dokler oder ni demontiran. Za tipske odre pa mora biti sestavni del dokumentacije tudi izjava o skladnosti.

Pri postavitvi odra moramo poznati osnovne dimenzije, ki jih določa predpis. Širina delovnega poda je minimalno 60 cm oziroma 90 cm glede na razred odra. V kolikor se na odru zлага material mora biti vedno najmanj 30 cm prostega prostora za gibanje. V kolikor se za delovni pod uporabljajo plohi, so ti debeline 4.8 cm in širine najmanj 20 cm. Ploh ne sme segati manj kot 20 cm in ne več kot 30 cm preko končne podpore. Delovni pod mora biti opremljen tudi z polnim varovalnim robom višine 15 cm. Svetla višina med etažami je najmanj 1.90 m. V vsako etažo odra mora voditi zanesljiv dostop. Etaže morajo biti opremljene z ograjo višine 1.00 m s toleranco +/- 5 cm. Razdalja med horizontalnimi elementi polnila ograje ne sme biti več kot 47 cm. Oder mora biti sidran in zavetrovan z diagonalami. Če je oder ob steni sme biti delovni pod od stene oddaljen največ 30 cm. V kolikor je oddaljenost večja ali so v steni objekta večje odprtine je potrebna zagotoviti dodatno zavarovanje z ograjo. Odri, ki so postavljeni ob javnih komunikacijah in v bližini sosednih objektov, morajo biti opremljeni z zaveso, ki mora biti iz samougasljivega materiala. Zavesa ne sme povzročati nevarnosti za prevrnitev ali porušitve odra zaradi vetra.

Brezhibnost odra mora preveriti odgovorna oseba pred uporabo, enkrat mesečno ter ob vsaki predelavi. V kolikor oder uporablja več izvajalcev, pregled odra zagotovi koordinator varnosti in zdravja pri delu.